

ELŐFIZETÉS:

Egész évre ... 12 kor.
Fél évre ... 6 kor.
Negyed évre ... 3 kor.

A lap azelőtt részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a lap tulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitási sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

Városi közgyűlés.

A mi parlamentünk, melyben Latinovits Pál főispán a legmeszebb menő szólásszabadságot biztosítja mindenkinek, — mult hó 31-én ülésezett. A közgyűlés legfontosabb tárgyát képezte a városi tisztviselők fizetése felemelésének ügye. Félünk, hogy a hozott határozat ha nem is juttatja zátonyra, de erősen megakasztja ennek a kérdésnek a megoldását, ennek oka pedig, egész nyíltan megmondjuk, a haladó pártnak ezen kérdésben való állásfoglalása, mely helytelen volt. Ezzel az állásfoglalással a kérdés tárgyalása úgy szétfolyt, még pedig rendszertelenül, hogy munkába kerül majd a helyes irány visszaállítása.

Kétségtelen, hogy a dr. Gozdu elnökle alatt működött huszas bizottság jelentése oly komoly mű, mely elveiben a legnagyobb dicsőretet érdemli, a dolog pénzügyi részének megoldására vonatkozólag pedig azt lehet mondani, hogy fényesen sikerült, a kiadási többletet a fedezettel összehangba hozni. A részletekben lehetnek a javaslatnak hibái, s ha valaki jobbat tud, bizonyíthatóan azt fogja a közgyűlés elfogadni. Ezen elaboratum arra teljes joggal igényt tarthat, hogy a tárgyalások bázisán szolgáljon. Alábbi tudósításunk közli, hogy dr. Gozdu Elek használt indítványt adott be, amit a haladó párt részéről felszólaló dr. Lallosevits János is elfogadott egy hével, szépen előadott beszédben. Amde Lallosevits beszédjében a megengedett határokon túl ment. Azon kijelentéseivel, hogy a jelentés „szemszédett valótlanosságokat” tartalmaz, hogy az csak a „frakkos és talmi nagyságos urak” érdekeit védi, egészen a személyeskedés terére csapott át. Óriási nagy logikátlan volt Lallosevits azt állítani, hogy ő nem személyekre való tekintettel beszél, mert ugymond ha így fogná fel a kérdést, akkor a polgármesternek fizetését nem emelné, hanem leszállítaná, mert ő folytonos utazgatásaival és nem sikerült park rendezésével erre rászolgált, — miután mindenki nagyon jól tudja, hogy az ő felszólalásának nagy személyi háttérre van. A polgármester nagy hidegvérrel fogadta ezt a támadást,

bár ezzel a méltánytalansággal szemben joggal hivatkozhatott volna az ő éjjelt nappallá tevő idegő munkásságára, mely sok téren már is sok eredményeket produkált. El volt hibázva Lallosevits felszólalásának az a konklúziója is, hogy a huszas bizottság utasítotték elaboratumának az ő eszméi szerint való átdolgozására, s egységes aránykulcs felállítására. Nagyon sajnáljuk, hogy a haladó párt ezt a személyes élt felszólalást, s nem helyes indítványt szavazatával fedezte, s így Lallosevits álláspontját magáévá tette. Kimondjuk nyíltan, hogy a haladó párt ezt a közérdeket rossz alapon kezelte. Az elfogadott határozat desaválása a huszas bizottság becsületes munkásságának, mely bizottságban pedig tekintélyes számmal voltak haladó pártiak is. Ez a bizottság új javaslatot semmiesetre sem fog előterjeszteni, s félni lehet attól, hogy mandátumáról lemond, akkor pedig megfordított eredményt érünk el.

Nagy örömeinkre szolgált látni Zombor város törvényhatósági bizottságának hazafias érzésű megnyilatkozását, melylyel a városi tanács javaslata ellenére a Kossuth-szobornak Budapesten leendő felállítására ügyében Aradéhoz hasonló felterjesztést határozott küldeni a főváros törvényhatóságához. Markovith Lajos szép beszédet mondott a felterjesztés mellett. Érdekes a dologban, hogy míg Bács vármegye Kossuth és a honvédek emlékének megörökítésére vonatkozó ismeretes indítványt felállással szavazta meg, addig Zombor városa a most szóban forgót úgy maradvással, mindkettő egyhangúlag. A dolog története az, hogy míg Bács megyénél előbb Szendy Lajos indítványát tették fel szavazásra, s azt az egész közgyűlés felállással megszavazta, s az állandó választmány javaslatát ekkép elvetette, addig Zombor városánál előbb az állandó választmány javaslata tétetett fel szavazásra s ennek érdekében senki sem állt fel s így ülve maradvással konstatáltatott Markovith Lajos indítványának egyhangú elfogadása. Természetes nagyon jó volt mindkét helyen, úgy a hogy történt, mert hiszen az öröndetes eredmény egy. Különben a zombori állandó választmány (városi tanács) javaslatát, nem alap nélkül okolják meg azzal, hogy nagyobb hatással és jelentőséggel bír a

hazafias érzés megnyilatkozása, ha az magából a közgyűlésből indul ki.

A polgármesteri jelentés.

Hanke Imre polgármester olvasta fel ez után a városunk közügyeinek minden részére kiterjedő jelentését.

A polgármesteri jelentés beszámol a városi tisztikar tevékenységéről, a befolyt adókról, a népesedési viszonyokról, az általános közegészségügyi állapotról, az állategészségügyről, a mérnöki munkálatokról, a katonai ügyekről és a városi udarfüldök bérbeadásáról.

A polgármester jelentésének 2 igen érdekes pontja volt: a villamos világítás és a városi gőzfűrdő.

Villamos világítás.

A városnak villamos világítási ügyében közli a jelentés, hogy a kifejezésre juttatott kívánalmak folytán ezen világításnak nem házi kezelése, hanem koncesszió útján leendő biztosítása végett egyik az immár hosszabb tárgyalások alapján kilátásba helyezett ajánlat ténylegesen a városi tanácshoz beérkezett, mely a köz és magánosok világítását egy főzélk konzerv gyárnak felállításával hozza kapcsolatba; a másik ajánlat pedig a mint azt Latinovits Pál főispánhoz a legutóbbi napokban beérkezett levél tanúsítja, előre láthatólag a jövő héten fog beiktatni — és így ezen ajánlatok a megtörtént felbírálás után — a basilagos kezelést illetően immár beérkezett ajánlatokkal együtt letárgyalás és végleges elhatározás végett a közgyűlésnek legközelebb elő fognak terjesztetni.

Gőzfűrdő.

A létesítendő városi gőzfűrdő tárgyában közli a polgármesteri jelentés, hogy a város másodmérnökével Szegszárdon járva, az igényeket kielégítően létesített fűrdőben találtak folytán ajánlattevővel történt megbeszéléshez képest egy felől a városi tanácshoz beadott ajánlat kiegészítésében a városra kedvezőbb pótajánlatnak benyújtása helyzetet kiltatásba, mely a gőzfűrdőnek hasznosítási kezelését, illetve bérbevételét is felőli, másfelől pedig a létesítendőkre, — úgy a fűrdőnek miként és mivel leendő berendezésére vonatkozólag részletes tervek és költségvetések fognak legközelebb benyújtani — a melynek alapján az ajánlat elbírálása lehetővé válván, a gőzfűrdő ügye legközelebb végleges elhatározás végett előjterjesztendő lesz.

Széll Kálmán köszönő levele.

Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök urnak köszönő irata a Szent István nagykeresztjével történt legmagasabb kitüntetésé alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratért. — A köszönő levelet imitt közöljük:

Igaz, benső örömet okozott nekem a város közönségének folyó évi április hó 19 én tartott közgyűléséből hozzám intézett felirata, a melylyel legkegyelmesebb kitüntetésem alkalmából volt szives üdvözölni.

A „BÁCSKA” tárcája.

VEDELEM A TÜDŐVÉSZ ELLEN.

Írta: Dr. Rapp J.

— II. Közlemény —

Magának a fertőzésnek különböző utjai és módjai lehetnek.

Leginkább *belváz* útján vihető a kóros anyag a szervezetbe. De amint a kísérletek beigazolták, sohasem jutnak a pálcika alakú testecskék nedves állapotban a levegőbe, hanem olyanformán, hogy a tüdőbajostól származó köpettel, mely esetleg a földre tritettven, ott beszárad, elporlódva a levegőbe, innen a légutakba, illetve a vér és nyirokcsövek útján a tüdőbe kerülnek, hol alkalmas körülmények között megszaporodva, sorvasztó munkájukat megkezdik.

Azon tényezők közül, melyek a betegség direkt szállítói, legjelentékenyebb tehát a tüdőbeteg ember köpete. Vajha már ott tartanánk, hogy a köznép is megértene e tény valódiságát. Bár félne a beteg köpétől, akkor talán óvatosabb lenne. De legtöbb esetben közbömbös a környezet. Mi orvosok napoként a leg-szomorubb tapasztalatokat merítjük.

Alacsony, nádfedeles házikóban, szűk kis résén a falnak alig hogy áttűnik a nap világa, piszkos párnái között ott görnyed a kiaszott alak és minden köhéscselése végeztével egész ráját a mérgetadó apró szörnyeknek odaleheli a sárral tapasztott földre. Órák mulva beszáradva elsepergetik, eltapostatik és a levegőbe jutva, az egész családot megméltelyezi. Ennek a népnek kell megmagyarázni, a baj nagyságát megértetni vele, hogy hogyan bánjon a köpettel. A hol a viszonyok szegényesek, ott fűrészpórral vagy homokkal telt köpőládák szolgáljanak a receptakulm felfogására. Cél-

szerűbb, ha edénybe jut a köpet, melyben tömör karboloidat vagy maró higanyoldat (1:5000) van, miután ez oldatok a kóros anyagok életképességét megszüntetik, illetve csökkentik. A zsebkendőbe való tritése a köpethet nem jó, mert ezzel a beteg önmagát újból fertőzheti, másrészt hozzátartozói kezébe juthat és rájuk veszélyes lehet. A legpraktikusabbak azon üvegek, melyek külön e célra szolgálnak és dezinficiáló folyadékkal ellátva, zsebben hordozhatók. Kivált az utcán, foglalkozása után járó betegnek nagyon alkalmasak. Az általános higiéniai követelmények mai nap oda irányulnak, hogy nyilvános helyeken, vendéglőkben, kávéházakban, iskolákban, hivatalokban kellő számú, könnyen hozzáférhető köpőcsészék legyenek felállítva. A padlóra vagy földre való köpődést meg kell tiltani. De nem csupán a köpet, hanem a beteggel érintkezésbe jött tárgyak fertőtlenítéséről is gondoskodnunk kell. A ruhát, butort, ágyneműt forró gőznek kell kitenni, a szobapadlót káliszappannal vagy 5—10%-os higanyoldattal megmosni, a falakat fekete kenyerrel ledörzsölni. Ép ugy tanácsos lakásváltósnál az új lakosztályokat fertőtleníteni és alaposan kiszellőztetni. Egyáltalán a beteg szobáját napközben többször erősen szellőztetni. Azonkívül nem tanácsos a betegget szájon csókolni, étkezésnél külön evőkészletek legyenek.

Azonban másként is történhetik közvetlenül ragályozás. Gyöngykoros állatok gyöngykorjában (állati tüdővész) ugyanazon csirák találtak, mint az emberi tüdővésznél és ha ezen állatok *husa vagy teje* bekebelezetik, a gyomor-bélhuzam útján megindulhat a megbetegedési folyamat.

Fontos tehát az *élelmiszereknek megvizsgálása és ellenőrzése a hatósági közegek által*, főleg vágatási helyeken és tejgazdaságoknál. A tejet csak jól felforraltva szabad inni. A frissen fejt tej, a mit a köznép oly nagyon kedvel, ártalmas, mivel fertőző csirák tartalmazhat. Hasonlóképpen gond fordítandó a *vajra meg a túróra*, mint a melyek szintén hordozói lehetnek a beteg anyagoknak, miután készítési módjuk által ezek nem tétetnek ártalmatlanokká. Egyáltalában fontos a

marha-tüdővész az emberre, azért sokkal nagyobb súlyt kellene fektetni az ellene való védekezésre.

Sok esetben a tüdőbeteg anya vagy dajka *szoptatással* átolítja a betegség csiráját a gyermeke és miközben a csecsemőnek táplálékát nyújtja, észrevétlenül mérget inficiál a gyenge szervezetbe. A beteg anya helyett egészséges dajka szoptassa a kicsikét, vagy a hol az nem lehet, inkább megfelelő mesterséges tápláláshoz kell nyúlni. Dajkaválasztásnál mindig célszerű orvos tanácsát kikérni és ha az orvos tüdőbajra gyanusnak találja, nem kell megfogadni, hanem másikat, egészségeset.

Egy másik szintén fontos tényező a ragály tova-terjedésében a *házasság*. Közeliemert dolog, hogy az egyik házastárs, ki tüdőbajban szenved, megfertőzheti hitvestársát, avagy betegsége befolyással lehet az utódokra. Az ideális elv az volna, hogy tüdőbajban szenvedők házasságot ne kössenek. De in facto ez keresztül-vihetetlen. Noha dr. Manglernek van egy érdekes pro-ponciója erre vonatkozólag. Ő kimutatta ugyanis, hogy a tüdővésznél elhaltaknak 70—80% családi terheltségre esik és tekintve ezen enormis százalékot, *törvényhozási úton a házasság fakultatív korlátozását kívánja* olyanformán, hogy 7—8 évre visszamenőleg terhelt családból származókat házasságkötéstől el kell tiltani. Mindenesetre ez is nagy nehézségekbe ütköznék, sőt bizonyos társadalmi felforgatás nélkül nem is volna lehetséges, miután azonban ezer meg ezer ember életének megmentéséről van szó, mégis valamely módon a házasságot a betegsége gyanusok között korlátozni vagy eltüntetni kellene, legalább is csak későbbi korokban való házasságot megengedni, tekintettel arra, hogy főleg a serdülő kort támadja meg a baj. Áldozattól nem szabad visszariadni, mivel pedig óriási veszteségről van szó, óriási áldozatot kell hoznunk. Ott vannak pl. az Egyesült államok a betegség elfojtása érdekében annyira mennek, hogy tüdőbajban szenvedő bevándorlókra megtiltják a letelepedést.

remélhető, hogy a most elérhető 96⁰⁰ arfolyam jelentősen emelkedésével, közeli időn belül, nagyobb megtakarítás lesz elérhető. Ezen tételnek konvertálása mindenestre hasznossal jár s a földhitelintézettől szerezhető kölcsön útján előnyösen lesz elfektelhető.

A beruházásokra fordítandó új kölcsön tárgyában a közösi amortizációs kölcsönökkel foglalkozó mindhárom fővárosi intézettel tárgyalunk, de azt tapasztaltuk, hogy ez idő szerint a városok és törvényhatóságok részéről a pénzügyesek oly jelentékeny, hogy a hazai pénzpiacra észrevehető feszültség állott be, melynek hatása alatt a kölcsönadó pénzügyesek feltételei jelenleg súlyosabbak, mint a minők 7—8 hét előtt voltak. Minthogy a felveendő kölcsön oly beruházásokra van szánva, melynek egyike sincs még a munka stádiumában s minthogy az erre vonatkozó előmunkálatok, tervek s költségvetés elkészítése, árjelzés fogaatásai, ügyberendezés hosszabb időt igényel, mely idő alatt, míg a pénzre szükségünk nincs, a beruházásokra szükséges kölcsönre nézve a pénzpiac kedvezőbb diszpozícióját s ezzel a pénzügyesek kedvezőbb ajánlatát várhatjuk be.

Kivánatosnak tartjuk, hogy a 72. számú közgyűlési határozattal szükségesnek kimondott beruházásokra nézve a városi tanács utasítsa, hogy a kórház, óvodák építése, városkórház javítása, régi lakotanya helyreállítása, honvédelmi kórház kibővítése, gőzfűtő létesítése, villamos világítás berendezése iránt szükséges előmunkálatokat haladéktalanul foganatba vegye, a hol tervek s költségvetés szükséges, azokat elkészítse, a hol a felépítés s az ügyberendezés iránt ajánlatok tételtek vagy az ajánlati eljárás befejeztetett, ezeket javaslatával késedelem nélkül határozathozatal végett terjeszse be, hogy a tárgyalások eredményeképp mutatózó pénzügyesek szükségeltet precíz adatokra támaszkodva alkalmas időben megszerezhető legyen. (Aláírások.)

A közgyűlés a jelentéshez képest határozott.

Kossuth-szobor.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának átírta a felállítandó Kossuth-szobor ügyében a fővárosi törvényhatóságához intézett átiratuk pártolása tárgyában. — Markovith Lajos alábbi indítványa egyhangul lelkesedéssel elfogadtatik:

Nyolc esztendeje annak, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség lángszava apostola udvardi és kossuthfalvi Kossuth Lajos, Magyarország kormányzója messze idegenben Torinóban örök álmra hunyta le szemét. Nyolc esztendeje annak, hogy a drága hamvait a nemzeti közkegyelet, a baha földjére, az ország szívébe Budapestre hozta és Magyarország faji, nyelvi és felekezeti különbség nélkül mely gyászba borult és megsiratta legnagyobb fiát.

A lesújtott német a fájdalom és bánatérzetből feléledve, társadalmi uton rakta össze illéret, hogy Kossuth Lajosnak az ország fővárosában örök időkre feje vissza emlékeztető emlékművet, impozáns szobrot emeljen.

A pénz megvan, de szobor nincs és félt, ha Magyarország törvényhatóságai sarkukra nem állanak, nem is lesz belőle semmi.

Tisztelettel borulok le tehát Arad sz. kir. város tekintetes törvényhatósági bizottsága előtt, midőn meggyőződve arról, hogy dicsőségesen uralkodó és az egész nemzet által rajongásig szeretett királyunk iránti bűszéggel nem ellenkezik a haza legnagyobb fia iránti kegyelet — hozzánk a tárgyalás alatt levő megkeresést intézni méltóztatott.

Kérem ennélfogva a tekintetes törvényhatósági bizottságot, méltóztatassék az állandó választmány javaslatát kérésre elvetni, annyival is inkább, mert az állandó választmány nem hiába hogy állandó a neve, de állandóan — itt van a Rákóczy és egyéb kérdések — minden hazafias kérdésben egyszerűen napirendre tér — és méltóztatassék elhatározni, hogy Arad sz. kir. város törvényhatóságának átiratát magáévá teszi, azt pártolja s a székes főváros törvényhatóságához hasonló szellemű átiratot intéz.

Egyéb tárgyak.

Láng Lajos m. kir. kereskedelmiügyi miniszter annak értesítése kinevezetéséről. — Örvedetes tudomásul vétetik s az új miniszterhez üdvözlő felirat intéztetik.

Özv. Tisza Kálmán szül. Degenfeld Ilona grófnőnek közösi levele néhai férjének elhalálozása alkalmából hozzá intézett részvétirát. — Tudomásul vétetik.

Péter András kérvénye a felhagyott kúpiuszai utterület örök áron leendő eladása iránt. — 742 □ öl 60 fillérjével átadatik.

Palanacszy István és Sztójcsits Pál kérvénye városi maradványföldek eladása iránt. — A következő közgyűlés napirendjére kitűztetik.

A városi tanács előterjesztése a parki kioszknak bérbeadása iránt. — Az arverés eredménye, melylyel a kioszknak 3 évre Gerencsér József vasuti vendéglőnek évi 1200 koronáért bérbeadtatik, jóváhagyatik.

A városi tanács javaslata az Aradon megtartott polgármesteri értekezlet határozataim alapján teendő intézkedések tárgyában. — A város felir a miniszteriumhoz, hogy a városok pénzügye törvényvel szabályoztassék s hogy az állami funkciókért ellenszolgáltatásban részesüljön.

Pozsony szab. kir. város közönségének átirata megfelelő választási törvény megalkotása iránt. — Tudomásul vétetik.

Selmec- és Belabánya városok átirata a városok pénzügyeinek rendezése s az állam-igazgatás köztetéséért részükre adandó kárpótlás tárgyában, a m. kir. miniszterelnök urhoz intézett feliratuk pártolása tárgyában. — Pártoló felirat intéztetik, elfogadtatik és jóváhagyás végett felterjesztetik.

A városi tanács betérjeszti a csendbáborítás eltöltése iránt alkotandó szabályrendelet tervezetét. — Elfogadtatik s jóváhagyólag felterjesztetik.

A városi tanács betérjeszti az iskolai rend védelme tárgyában alkotandó szabályrendelet tervezetét. — Elfogadtatik s jóváhagyólag felterjesztetik.

A városi tanács bemutatja a közösi segélyalapok létesítése tárgyában alkotandó szabályrendelet tervezetét. — Elfogadtatik s jóváhagyólag felterjesztetik.

A városi számvevőség jelentése a városi pénztárakban lévő értékeknek betörés elleni biztosítása tárgyában. — Nem biztosítatik, mert a pénzeszközök megfelelőek.

A városi házipénztár és közei alap, a nyugdíj-alap, a kórházalap, a szegényalap, a szepitészeti alap, a Falcione Gyula ösztöndíj-alapítvány, a Parcsetich Agátha ösztöndíj-alapítvány, a Papházy Döme alapítvány, a Stebler—Blumenthal ösztöndíj-alapítvány, a Schäffner József ösztöndíj-alapítvány, a Barthal József ösztöndíj-alapítvány, a Gyalokay Rozália ösztöndíj-alapítvány, a Gyalokay Rozália szegényalap, a létesítendő zene- és énekakadémia alap, a zombori kereskedő ifjak alapítványa, a Koczik Lajos alapítvány, a létesítendő városi árvaház alapítvány 1901. évi zárszámadásai, a szegényalap, a szepitészeti alap, a kórházalap, a Schäffner József ösztöndíj-alapítvány, a létesítendő városi árvaház-alapítvány, a Barthal József ösztöndíj-alapítvány, a Gyalokay Rozália szegényalap, a Koczik Lajos alapítvány, a létesítendő zene- és énekakadémia alap, a Papházy Döme alapítvány, a zombori kereskedő ifjak alapítványa, a Parcsetich Agátha ösztöndíj-alapítvány, a Stebler—Blumenthal ösztöndíj-alapítvány 1901. évi számadásai jóváhagyólag tudomásul vétetnek.

Memorandum az újtemplom ügyében.

A zombori újtemplom építő bizottság egyik ülésében neurégen elhatározta, hogy az országos vallás-alapból a templom építésének költségeire segélyt kér. A kérelmet az építő bizottság egy küldöttsége fogja Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek előadni.

Az emlékiratot, mely Latuiovits Szaniszló városi szenátor jeles tollal dicséri, közérdeklőségénél fogva egész terjedelmében imitt közöljük:

Nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur! Kegyelmes urunk!

Zombor szab. kir. város 29000 lakossal bíró közönségének több mint fele, majdnem 17000 egyén a római katolikus vallást követi.

Ezen nagyszámú hívek lelki szükségleteinek ellátására egy szük s a múlt században a ferencendi szerzetesektől átvett kisebbtemplom áll rendelkezésre, mely azonban 6—700 embernél többet nem fogadhat magába: ugy hogy nemcsak nagyobbnépeken, hanem rendes vasnapokon is a hívek legnagyobb része kinn szorol az utcákon és nem képes a szent hajlékhoz hozzájutni.

Régi, évtizedekre visszanyúló óhaja volt az a hívőknek, hogy ezen hiányon segitendő, még egy templom építtessék városunkban.

Ép azért 1828. évi augusztus hó 31-én azon alázatos kérelemmel járultak dicsőn uralkodó I. Ferenc apostoli királyunkhoz, hogy az építendő második templom céljaira a vásártérből megfelelő terület hihasítását legkegyelmesebben engedélyezze.

A legfelsőbb engedély 1828. évi 32617. sz. alatt kelt beiktartótanácsai rendelettel meg is adatott s a terület kimerésével s a rom. kath. hitközség részére leendő átadásával a városi tanács megbízottak, mi meg is történtvén, 2806⁰⁰ □ öl e célra ki is méretett és a hitközség tulajdonába bocsátattott.

Ennek megtörténte után a tervek elkészítették, sajnos azonban, hogy pénzalap hiányában az építkezés meg nem kezdetett s így az hosszu időn keresztül szunnyadt.

30 év lefolyása után az eszme újból felvetett és 1859. évben az egyházközség július hó 13-án tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a templomot közadakozásból felépíttetik.

A gyűjtések megindítottak s a közönség hitbizgalma és áldozatkészségéből anyagokban és pénzben oly tetemes mennyiség gyűlt egybe, hogy a munkálatok megindíthatók voltak s így az érseki hatóság által jóváhagyott tervek szerint építendő újtemplom alapköve 1860. évi október hó 6-án nagy ünneplésségek között sok ezernyi nép jelenlétében letétetett.

A közönség áldozatkészségéből 55,478 forint készpénz és 1.410,000 téglá gyűlt egybe, melylyel az építkezés megkezdetvén, hosszabb-rövidebb megszakításokkal 1875. évig folytattott, míg a templom falai és tetője elkészült.

A nagy arányokban épülő templom azonban ezen összegeket idő előtt felemészttette, úgy hogy azok teljesen kimerülvén, a kegyuri bizottság a továbbépítést 1875. évi december hó 19-én bizonytalan időre felfüggesztette.

És bár a kalocsa-bácsi érseki székből től nagy-névű főpapok az építkezési költségekhez tetemes összegekkel hozzájárultak, sőt Császka György érsek ur öngyerméltósága saját költségén az egész templomot bellülről díszesen kifestette: a további munkálatok lehetetlenül váltak.

Ez időtől egész 1901. évi pünkösd vasárnapjáig szünetelt az építés, s az impozáns arányokban megkezdett templom falai csupaszon, vakolatlanul meredeztek a magashá, szégyenére a városnak és méltó elkeseredésére a híveknek, kik adakozásaikban és ingyen munkaszolgáltatásaikban kimerülve, tehetetlenül nézték reményeik romjait.

Felmerült időközben azon eszme is, hogy az eddigi építkezések leromboltassanak és az óriási anyagból egy kisebb szabású templom építtessék, de egyrészt annak tudata, hogy kisebb méretű templom a szükségleteknek meg nem felel, másrészt: az, hogy az épület lerombolása — mely épülethez minden polgár önkéntesen vagyonaival vagy veritékével hozzájárult — sértené a kegyeletet: jobb jövő reményében további várakozásra késztetett bennünket.

Míg végre 1901. évben lelkes férfiak kezdeményezésére népgyűlés hívottott egybe, mely kimondotta azt, hogy a továbbépítés újból megindíttassék s a közönség újból anyagi áldozatok hozatalára felkérésék.

A mozgalom visszabangra talált a kegyuri bizottságnál is, mely sajátjából 23000 koronát szavazott meg, míg a magánosok között megindított gyűjtés mintegy 9000 koronát eredményezett, sőt a költségekhez Császka György érsek ur öngyerméltósága újból 20000 koronával hozzájárult.

Az építés vezetésére egy szükkebbkörű bizottság választatván meg, az lankadatlan buzgalommal mindent elkövetett, hogy az építkezés ügyét előmozdítsa és m-

ködésének eredményeként önérettel mondhatja azt, hogy buzgalmanak folyamánként immár annyira jutott, hogy még 35—40000 koronával azt teljesen befejezheti és a templomot rendeltetésének átadhajta.

Városunk polgársága vallás- és nemzetiégi különbség nélkül hozta meg áldozatait, lerakván illéretit a szent cél oltárára és a templom belső felszerelésének biztosítására egyesek oly nagymérvű áldozatokat hoztak, hogy a bizottság működése annyira megkönnyítettett, hogy tisztán csak az épület teljes elkészülésének költségei voluának készpénzzel fedezendők.

Az újabb áldozatok azonban annyira kimerítették a nagy közönséget, hogy attól újból áldozatokat várni immár a lehetetlenséggel volna határos, míg viszont kellő összeg hiányában a már befejezéshez közeledő építkezés megakadna s egy teljesen új nemzedék fejlődése vihetné évtizedek múltán előbbre azt.

Nehogy ezen arcunkba letevesztett kergető körülmény ismét bekövetkezzék, batorkodunk Nagyméltóságod kegyességéhez fordulni.

Városunk az ország — termékenységre és vagyona legelső vármegyéjének székhelye, és mint ilyennek szükcsége van hatalmas arányú és mécméklél szolgáló középületekre, hogy a székhely a megyéhez méltó lehessen. Hogy vagyoni viszonyai nem engedik meg ily középületeknek önérettéből való felépítését, az nem szolgálhat okul arra, hogy e miatt ily középületektől megfosztva maradjon.

Es midőn polgárainak áldozatkészsége ily mű megkezdését lehetővé tette: annak nem volna szabad befejezetlenül maradnia.

Eppen ez indított bennünket arra, hogy legalázatosabb kérelmünkkel Nagyméltóságodhoz forduljunk.

Nagyméltóságod bölcs kezelése alatt álló vallásalap céljának igazán megfelelő hivatást teljesít akkor, midőn ily művekhez, mint az általunk kezdeményezett is, hozzájárul és midőn elősegíti azt, hogy sok ezreke menő hívőknek lehetővé valik méltó hajlékban áldozni Istenének és vallásosságát, hitét helyzetéhez mért fényes külső keretben gyakorolhajta: és legigazabban felel meg azon rendeltetésének, melyért létesítetett: a vallás előmozdítására irányzott törekvésnek.

Mindezeknél fogva azon legalázatosabb kérelemmel vagyunk bátrak Nagyméltóságod kegyes színe elé járulni, hogy a legkegyelmesebben elhatározni és elrendelni kegyeskednék azt, hogy:

a már egy félszázad óta a legnagyobb nehézségek és válságok közt épült és eddig már mintegy 1¹/₂ századez forintnyi költséget felemésztt zombori római katolikus templom felépítéséhez a Nagyméltóságod fenhatósága alatt álló vallásalapból egy megfelelő magas összeg kiutaltassék oly célból, hogy a most teljes erővel megindult építkezési munkálatok végleg befejezhetőek s a város közlakosságának több mint félszázad óta megnyilatkozó óhajai végre valahára teljesíthetőek legyenek.

Legalázatosabb kérelmünket Nagyméltóságod minden szepért és nemeseért lelkesülő atyai jóindulatába ajánlvá vagyunk Nagyméltóságodnak hódolatteljes tisztelettel legalázatosab szolgálai:

(Aláírások.)

Gazdasági munkáspénztár.

Latuiovits Pál főispán, mint a vármegyei gazdasági egyesület elnöke, az országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár érdekében a következő körlevelet adta ki:

Az 1900. évi XVI. törvények által megalkotott „Országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár” mult évi január hó 1-én lépett életbe.

Egyesületünk ezen intézmény érdekében minden lehető elkövetett, hogy tagjait a segélypénztárnak megnyerje, azokat cselédeknek az új intézménnyel való biztosítására bírja, nemkülönben gazdasági munkásokat s általában a gazdálkodással foglalkozókat a belépésre serkentse.

Hogy ezen intézmény ennek dacára néptün közéletében mélyebb gyökereket meg nem vert, oka néptünnek vele születtett közömbössége, oka természetének bizalmatlansága — és oka részben az intézmény megközelíthetőségének némely akadályai is, a melylyel a szegény ember megküzdni alig képes.

Ismerve azonban nemzetünk jellemében szunnyadó kincseket, nem eshetünk most kétségbe, — de egyesületünk feladatához is tartozik, hogy csüggedtetlenül tovább munkálkodva, addig műveljük néptün lelkületének kiaknázhatatlan bányáit, míg annak rejtett kincseit föl nem tárjuk.

Folyó évi április hó 24-én tartott közgyűlésünkben elhatároztuk tehát, hogy e téren a jövőben is minden lehető elkövetünk.

De tudva azt, hogy néptünknél az írott betű többnyire csak írott malaszt marad, bizalommal fordulunk vármegyénknek közigazgatási érdekei iránt buzgólkodó alispánjához, nemkülönben városaink érdemű polgármestereihez, miszerint kérjük: hogy oda hatni méltóztatassék, hogy a segélypénztár intézménye oly apostolokat nyerjen, a kik néptünkre befolyást gyakorolni képesek, hogy az ige testet nyerjen és annak széthintett magyárból néptünk üdve fakadjon, egyuttal azonban gazdátársadalmunk vezetői is, a kik a törvényhatósági bizottságokban a közérdek előmozdításán fáradoznak, ne maradjanak hátra, hanem jó példával előre menve, szintén iparkodjanak maguk is a segélypénztárba belépni és cselédekkel annál biztosítani.

A törvény 42. § a azt rendeli, hogy 35 éven felüli gazdasági munkások 50 éves korukig kivételesen még csak 1905. évi december 31-ig léphetnek be a segélypénztárba, ha 4 kor. beiratási díjat fizetnek. Ezen beiratási díj képezi a belépésnek egyik nagy akadályát. Nemcsak hogy sok munkás kénytelen, ugyszólván a szájától azt megvonni, de idegenkedik oly pénzt előre fizetni, a mely után neki már címénél fogva is mi sem jár. Pedig a 35—50 év közöttiek képezik a munkások javát és ép ezeknek ezrei fognak ily módon elesni a segélypénztár kedvezményeitől. Célirányosnak tartanók tehát, ha a 35 éven felüli ily gazdasági munkások számára minden község (város) saját anyagi helyzetéhez képest egy bizonyos mennyiségű tagsági könyvet saját költségén beszerezze és azokat jó magaviseletű munkások között szétosztaná. Ezen támogatás által nemcsak a beiratkozás tételének lehetővé, hanem

az idősebbek példája önként számos fiatalabbnak belépését vonná maga után. A gazdasági cselédek, a kikért mint rendkívüli tagokért a gazda tartozik évenként 1 kor. 20 fillért fizetni, balesetkor, helyváltoztatás esetén a segélypénztár kedvezményét igénybe nem vehetik, ha cseléd minőségüket nem igazolhatják, a minék leginkább kitéve vannak akkor, ha a gazda cselédjét be nem vallja. A törvény házagán pótolva gondoskodnunk kell tehát arról, hogy a gazdasági cselédek minden összeírásuk alkalmával kapjanak névre szóló cselédigazolványt, nehogy a gazda bevallási önkényének kitéve legyenek és igazolvány hiányában önhibájukon kívül a törvény kedvezményétől elcsenek.

Mint hogy a közlegő aratási és cséplési munkálatok teljes felügyelméket felhívták arra, hogy a gépekkel előforduló balesetek élet véve a törvény ebbeli kedvezményeinek igénybe vételére néptünetet ugyszólván reatereljék, szüksegesnek tartanók, hogy a gépészet, a fűtők, az etetők és a kéveadókat, szóval mindazoknak, a kik közvetlenül a gépnél foglalkoznak, a cséplőtulajdonosok csakis oly egyéneket alkalmazzanak, a kik a segélypénztárnak rendes vagy rendkívüli tagjai. Elérni véljük ezzel azt is, hogy nem minden ember fog a géphez bocsáttatni és korlátoltabbá válván a gépnél foglalkozkodók száma, ezek több gyakorlottságra és ügyességre is fognak szert tenni úgy a gép szolgálatában, mint személyes biztonságuk megóvásában; és ha mégis szerencsétlenség következik be, nemcsak az alkalmazott nyer a pénztárból segélyt, de a gazda felelőssége is, hogy az ő szolgálatában érte munkását valamely baj, szintén csökkenteni fog.

Ugy ezen, mint közrendőri szempontok azt javallják tehát, hogy reabírni iparkodjunk a cséplőgéptulajdonosokat, hogy a gépnél csak oly munkásokat alkalmazzanak, a kik a segélypénztárnak tagjai.

Mely tisztelettel kerjük nagyságodat, miszerint az előadottakat gondos figyelmére méltatva hivatalos befolylásának a merlegbevetésével, úgy saját hatáskörében, mint ott, a hol erre szüksege van, a törvényhatóság kebeléből intézkedni kegyeskedjék, hogy népdnk a segélypénztár igénybevetésével érdekei biztosításának helyes és idővös útját megtalálja.

Zomborban, 1902. évi május hó 15. én.

Latinovits Pál s. k.,
egyesületi elnök

Egy új vállalat.

— A műjég. —

Nehogy a sok rözás kebelben alig elszunnyadt keserű érzések ismét felsajogjanak, sietek és határozottan kijelentem, hogy nem valamely mesterséges uton elővarázsoló jégpályáról akarok néhány szót elmondani, hanem arról a szép, tiszta, sulyos, fehére oszlopokban látható és kapható műjégről, melyet az export-malom mint mellékterméket produkál.

Manap, amikor végre valahára kezdik belátni és elismerni, hogy a munka és a munkás tulajdonképen azok, kik az államot fenntartják; manap, amikor szemünk előtt folyik hazánk munkásságának nagykorúsítása és az irigy szomszéd minden erőlködésének ellenére is le akarjuk és le fogjuk rugni a gyerekeképüket: örömmel, igaz benső örömmel nézzük minden egyes iparvállalatnak, ha nagy, ha kisebb; létrejövését és prosperálását.

Mindenk iparvállalat egy újabb, nagy horderejű alkotórésze igaz és állandó függetlenségünknek.

Mindenk új iparvállalattal nagyobb és nagyobb számú honpolgárunk jut keresethez, vagy ami ugyanaz, kenyerehez.

Ezeknek okából üdvözölöm én öszinte örömmel az export-malom új jéggyártó telepét.

De van egy másik ok is arra, hogy jóleső benső megnyugvással tekintsem városunk új ipartelepét. Ez az ok egyszerűen abban leli magyarázatát, hogy a tiszta jég hiányát nyáron senki olyan gyakran nem látta megszünyni, mint éppen mi orvosok.

Mondom: a tiszta jég hiányát.

Erősebb telek után volt ugyan jégünk, de abban sem volt sok köszönet.

A határban elterülő mocsarakból behozott jeget, de még a nagyon gyenge esésű és általában mint gyűjtő szennyvíz csatorna is szereplő Ferenc csatornából származó jeget is csak jobb híjján, vagyis kénytelenségből rendeltek a hitegeknek. Hiszen tudva-tudtuk, hogy a köröközö csirák jó nagy része a jégben csak, hogy úgy mondjam, teli almát alszusa és alig hogy elolvadt a jég, ők is folytatják szervezetromboló működésüket. Borogatásnak, még csak bagyján, de ha kénytelenek voltak valakivel jeget nyeletni, akkor igazán mondom, végig szenvedtek a bizonytalanságnak, a veszélytől való felelemnek, az izgatottságnak, a maró kételynek és néha még a lelki-furdalásnak is minden kínjait.

Es ha vissza emlékezünk, hogy azt a piszkos jeget is milyen nehezen bírtuk megkapni. Valóságos protekció útján lehetett csak hozzájutni.

Most ez mind másképen van.

A nagy mélységű ártézi kútból felfakadó mindenféle csiráktól mentes vízből előállított jég valósággal ideális tisztaságu.

Igea érdekes összehasonlító megfigyelésekre nyílik alkalom éppen a műjégtelép alapításánál és üzemének megkezdésénél. A megyénk területén levő városokban működő ipartelepek közül nem egy lett volna hajlandó jéggyártat berendezni, de egyik sem anélkül, hogy az illető város 6—10,000 korona szubvenciával segítségére ne lett volna. A zombori export-malom részvényesei a magukéből építették és a magukéből tartják fön a jéggyártat. A várostól semmi mást nem várnak és nem kérik, mint azt, hogy annyira támogassa ezt a vállalatot a város közönsége, mint amennyire megérdemli.

Hiszen tapasztaltuk, hogy 1—2 év előtt a jég kilójáért elkétek 10 és 16 fillért és ezen horribilis ár mellett még alapos protekció kellett hozzá, hogy az ember egyáltalán kapjon is egynéhány kiló jeget, ha éppen szüksege volt rá. Ha már most azt látjuk, hogy a jéggyárt három fillérért házhoz szállítja a műjég kilóját, minden rosszakaratu célzás nélkül is eszébe ölik az embernek egy mese a szilárd, a reális, a biggadt, a tisztességes üzleti szellemről, arról az üzleti szellemről, amely nem uszoroszkodik a szük esztendőben, hanem akkor is megelégszik a jogosult haszonnal és máskor se akar mást, mint hogy befektetett tőkeje hozza meg a törvényes kamatját.

A jégvállalat a rendes előfizetőknek reggelenként a házhoz szállítja a főhéber, karsu, 12-5 kiló nehéző oszlopokat és a szegényebb ember a nap vagy az éjjel bármely órájában megkaphatja a malomtelepen azt a szert, mely nagyon sokszor enyhíti fájdalmaikat, megszünteti kínjait és siettet teljes felgyógyulását.

Kabos Márton.

Községi árvtári ügyek rendezése.

Kernyaja községe.

Kernyaja községében is dr. Frank Mihály árvtári elnökhelyettes és Késmárky Endre tb. főszámvéző vizsgálta és rendezte a régi árvtári tartozást, az ott f. évi május hó 22. napján megtartott képviselőtestületi közgyűlésen, melynek lefolyásáról következő tudósítást vettük:

Valter Mihály községi bíró a szép számban egybegyűlt bizottsági tagokat üdvözli és megállapítja, hogy a közgyűlés a törvényszabta módon és időben hivatott egybe, a közgyűlést megnyitja.

Dr. Frank Mihály a rendező bizottság vezetése az ügyállás részletes ismertetésével, előadja, hogy a hátralékként mutatkozó tőke, kamat és késedelmi kamatban 1901. év végével 94933 koronát és 01 fillért kitevő összeg onnan származik, hogy egyfelől a volt árvtári adások ellen a perek lefolytatván, az összegek behajtathatlanná váltak, másfelől a közgyámok jogerős határozattal már marasztalta vannak.

Erre Késmárky Endre tb. főszámvéző kimutatta, hogy mily arányban terheli a felelős közveket a fizetési kötelezettség és tudatja, hogy a községnek a központi árvtárban 28830 korona tartalékalapja van. Erre a képviselőtestület elhatározta, hogy miután — úgy a községre, mint a marasztalt közvekre nézve előnyösebb, ha peren kívül egyezséget kötnek, megkísérli az egyes terhelt közgyám, bíró, jegyző illetve jogtudaikkal az egyezkedést arra nézve, hogy volnának hajlandók önmaguktól megtéríteni és erre az egyezkedésre egy bizottságot küldött ki.

A folytatolagos közgyűlésen az egyezkedésről felvett jegyzőkönyv fölolvastatván, a képviselőtestület az Ehrlich közgyám örökösei által megajánlott 3000 koronát a tartozás kiegyenlítésére elfogadta, a Gärtner Ferenc, Herczeg János, Stelcer János és Burger Mihály által tett egyezséget nem fogadta el.

Ezek után a kiküldött bizottság részéről nyert felvilágosítás hosszas és beható eszmecseré után a megajánlott névszerinti szavazás eredményeként a régi árvtári tartozások rendezése tárgyában a képviselőtestület 12 szavazattöbbséggel a következő véghatározatot hozta:

Kernyaja községe kötelezi magát, hogy az 1901. évi december hó 31-ével tőke, kamat és késedelmi kamatban 94933 kor. 01 fillért kitevő árvtári tartozásokat, mint tőkét, annak 1902. évi január hó 1-től járó 4% folyó és minden év január és július 1-én esedékes félévi kamatok után járó 4% késedelmi kamatokat 1903. évi január hó 1-től szamítandó 20 év alatt husz egyenlő részletben Bacs-B. megye árvtárába, vagy jogtudója pénztárába befizetni akként, hogy a község a tőkének minden évben egy huszadrészet köteles lefizetni.

Jogában áll azonban több évi részletet is minden előleges felmondás nélkül lefizetni; a község részére a vm. kp. árvtárban kezelt 28830 kor. 51 fillért kitevő tartalékalapot feltétlenül a tartozás lehajlására kéri fordíttatni. Az egyes felelős és már jogerős határozattal elmarasztalt előjárósági tagokkal szemben a visszereseti jogot a község fenntartja, azt az ezennel arra felkért vármegyei ügyészség útján érvényesíti azzal, hogy az akként behajtandó összegek szintén a tartozás lehajlására fordíttassanak.

Végül tekintettel a község nyomasztó (?) anyagi helyzetére, kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a végelszámolás után fennmaradó központi tartalékalapból 15000 korona segélyt kapjon.

H i r e k .

József főherceg Zomborban. A közszeretben álló József főherceg — mint értesültünk — folyó hó 11-én, szerdán délután a Szabadka felől érkező vonattal városunkba érkezik. Öfensége szemlélet fog tartani a zombori honvédszázalaj felett. A népszerű, igazán magyar főherceg teljesen inkognitóban akar maradni, azért minden tnnepélyes fogadtatás mellőzését kívánja. Latinovits Pál főispán, Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán és Hauke Imre polgármester elébe mennek a vonat és négyes fogaton a városba kísérik. A főherceg a „Vadászkürt” szállóba száll.

Személyi hír. Bászler Gusztáv tábornok, dandárparancsnok városunkba érkezett a rendes tavaszi szemle megtartására. Ezen szemle alkalmával joga van minden egyes katonának a sorból kiállani és esetleges panaszát vagy kérelmét előadni.

Kinevezés. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök Krámer Béla kernyaji községi irnokot a kernyaji anyakönyvi kerületbe anyakönyves helyettesé nevezte ki.

Nyilatkozat. A „Zombor és Videke” cáfolatával szemben kijelentjük, hogy a „Bácska” mult számban közölt nyilatkozat, mely azt tartalmazza, hogy a „Zombor és Videke” a haladó-part közlönyem volt a most sem az, a városi haladó part végrehajtó bizottságának egyhangúlag hozott határozatát tartalmazza s hogy a végrehajtó bizottság utasítása folytán kértük fel a „Bácska” t. szerkesztőségét e nyilatkozat közlésére. Zombor, 1902. évi június hó 2-án. Dr. Konyovits Dávid s. k., végrehajtó bizottsági elnök. Dr. Czeisel Lajos József s. k., végrehajtó bizottsági jegyző.

Nyugdíjazás. Crainicea Mihály szabadkai kir. törvényszéki bíró saját kérelmére nyugdíjaztát. Ezen alkalmából öfensége a királyi buzgó szolgálatának elismeréséül a kir. táblai bírói címet adományozta.

Kitüntetett iparos. Az országos iparegyesület vasárnap osztotta ki az egyesületi munkásérmeket. Deutch Kálmán újvidéki kötőpamutgyáros kapott munkásérmeket.

Mathuzalemi kor. Plávnán május hó 25-én halt meg a község legidősebb asszonya: Andrics Antalné szültelet Kolarics Éva 104 éves korában. Az újbit szerint temették el.

Az újtemplom keresztjei. Nemsokára elkészülnek az újtemplom tornyai. Az egyiknek a fagerendázata már teljesen kész, a másiké is napról-napra kiemelkedik a kőalaphól. A tornyok betetőzése után a keresztet, bitünek szent jelvényei, lesznek elhelyezve, amelyek tiszta szinaranyból lesznek megárotyozva. Schick Rezső jónévi arany- és ezüstműves aranyozza meg a keresztet saját műhelyében, ahol az érdeklődőknek legnagyobb készséggel szolgál magyarázattal. A tűzaranyozásnak az a nagy előnye van, hogy az végtelen időkig csillogó arany marad, dacára az idő viszonyosságainak.

Eszküdtszéki tárgyalások. Folyó évi június hó 4-én szándékos emberölés büntetével vádolt Knézy Hugó nemes-militári lakos ellen. Elnök: Gozdau Elek. Szavazó bírák: Szedressy Ödön és dr. Kovacsits Cézár. Ügyész: Kerekes János. Védő: dr. Balogh Ernő. Jegyző: Willy Mihály. — Június hó 12-én gyújtogatás büntetével vádolt Kőszeghy Agostonné kernyaji lakos ellen. Elnök: Szedressy Ödön. Szavazó bírák: dr. Kovacsits Cézár és Illés Sándor. Ügyész: Kerekes János. Védő: dr. Scherr Armin. Jegyző: ifj. Karácson Gyula. — Ezen ügyben az esküdtbíróóság 1901. évi június hó 11-én hozott ítéletét a kir. kuria megemissitette.

Országos vásár. Vasárnap és hétfőn országos vásár volt városunkban. Évek óta nem volt ily nagyforgalmu vásárunk; különösen nagyon sok lovat hajtottak fel és marhát. A sertésvásár azonban nem volt a kielégítő, az állomány többnyire nagyon sok lacikonyba volt, a vásári jókedv fokozására nagyon sok lacikonyba volt, a melyekben egész nap és éjjel nagyon sok vigkedv vásáros itaiozott, dalolt és szolt a tambura és zltmmögött a duda. Jövendőmondókön kívül — ami általánosán feltűnt, nem volt panoráma, sem körhintá; az is megtörtént az idén — ami a zombori vásárok történetében valóságos unikum, napfényes forró nyári nap volt és nem bizonyosodott be most az egyszer a már szinte közmondássá vált szólás: zombori vásár eső nélkül nincsen. A vásárosok nagy serege élénk forgalmat hozott városunkba és a belvárosi boltokban is a vásárlók nagy száma nyüzsgött forgott. — A vásár lefolyását nem zavarta meg semmi, a legszebb rendben folyt le, ami rendőrségünk előrelátó helyes intézkedéseinek köszönhető. A magaslatra nézve a vásár egy valóságos óriási porfelhőhöz hasonlított, melytől nem lehetett mozgó alakokat látni. A vásárról hazatérők ruhájá és arca szürke volt a portól.

Zombori zenekar. A „Bajai Közöny” írja: Kedves vendégeket volt alkalmunk ismét üdvözölhetni a Preimajer-féle vendéglő helyiségeiben. A zombori filharmonikusok által fenntartott növendékek zenekar rándult át hozzánk, hogy a mult hó 29-én rendezett hangversenyen ritkán hallott zenei művelzetet szerezzek nekünk. A zenekar technikai készütsége és zenei tudása nagy haladást tett a mult évihez képest és a sajnos, közepes számmal megjelent közönség valódi gyönyörrel hallgatta az ügyesen összeállított műsor szébbnél szebb számat és lelkes tapsal honorálta a gyermeknövendékek meglepő előadási képességről tanuskodó, összhangzatos produkcióit.

Födetlen kút. A Sikara erdőben lévő két kút közül az egyik födetlen, mely a játszóterem van és az ott játszó gyermekek azon veszélynek vannak kitéve, hogy véletlen vigyázatlanság folytán beleeshetnek. Már a mult évben kérelmezte a tanítóóság a városi tanácsnál a kút kellő befödését, azonban kéro szava a pusztában elhangzó szó maradt. Most újból felhívjuk a városi tanács figyelmét erre a kutra és reméljük, hogy végre valahára befedi a kutat s így elejét veszi az esetleges baleseteknek.

Letört bimbó. Kugler Béla Plávnai jegyző kis leánykája Gizike elszállott angaltársai közé. Erről szól a következő gyászjelentés: Kugler Béla Plávnai községi jegyző és gyermeke Bélacska nevében is szomorodott szívvel jelentik, hogy forrón szeretett kis leánykája, illetve nővére Gizike f. évi május hó 29-én reggel 5^{1/2} órakor 2 éves korában csendesen elhunyt. A drága kis halottnak hült tetemei f. évi május hó 30-án d. u. 3 órakor fog a rom. kath. szertartás szerint az ugynevezett bajai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Szabadka, 1902. május 29. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott!

Szarvasmarha-díjazás. A Bacs-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület hódásági járási főkegyelete folyó évi június 22-én Hódásghon vásárral egybekötött szarvasmarha-díjazást rendez. A díjak pénzbeliek és diszoklevelek. Pénzbeli díjakat csak Hódásgh járásbeli kistenyésztők saját nevelésű állattal nyerne, míg nagy tenyésztők s más járásbeli tenyésztők csak diszoklevelet nyerhetnek. A díjazásra elővezetendő állatok előzetes bejelentése nem kívántatik, hanem elégséges, ha azok egy órával a díjazás megkezdése előtt a helyszínen megjelennek, a hol az egyesületi titkár az elhelyezésük-ről gondoskodni fog. A díjazáson bemutatott állatok megbírálását, valamint az odaitelt díjak kiosztását a hódásgh gazdasági főkegyelet bizottsága eszközli. A pályázatban csak azon tenyésztők vehetnek részt, a kik bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy a borjúkkal elővezetett tenenek a borjak ellése előtt már tulajdonukban voltak, illetőleg, hogy a bemutatott 1, 2 és 3 éves üszök, toábbá az 1 és 2 éves bikák az ellés idejében birtokukban volt teheneiktől származnak és általuk neveltettek. A díjazás kezdete reggeli 9 órakor.

Hirtelen halál. Vasárnap kttün a vásáron hirtelen balállal mult ki Juhász József szabadkai lökupec. Éppen lovakra alkudozott és már majdnem megeseett az ismeretes kézfogas, mikor Juhász egyszerre fejéhez kapott és hanyatt dől. Nem használt semmi élesztgetés, rögtön meghalt, szélhűdés érte.

Értesítés. A gőzgépközlelők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden június hó 10-én délelőtt 9 órakor fognak megtartatni a vasuti hídnál lévő vizmtelep helyiségében. A vizsgálati kérvények 6—10 nappal előbb küldendők be a kerületi kir. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1. szám).

Plávná magyarosodik. Plávná község neve a legutóbbi közgyűlési határozattal a Jövahagyás reményében „Palóna”-ra változtatott.

Jégberlet. A zombori export-gőzmalom jégüzlete jégszállításra havi berletet nyit. Havonként 12 koronáért szállít minden nap a házhoz 1 tábla jeget. (12^{1/2} klg.)

Gyerm

voltnak arról. iskolai tnnepél ezuttal az tnné az általános na mekek e mulá nemcsak a szül ártatlan mulat szemlélik, úgy látna. Az ttné Mór társasokca állandón közl pedig már elől kívánatára elő 20 fillért fizet tanítótestület al gyermek-juniák órákor szentme az összes növen fuvó-karának a III. Utána a Tr át kivonulás a játék délig. V. „koronázási és 1. „Királyhymn 2. „Mikor imá 3. „Ez a föld” rok”, szavalja S szavalja Vinko Sokaits György valja Csibás Ede Bárczy Géza, T Kornél 3. b) o „Idegen földön” volt nagyobb? „Rakóczy, Beres a) o. t. 11. „Hu t. 12. „Magyar 13. „Ebresztő” „Dalra vidám” o. t. 14. Alkalm 15. „Hymnus”. kor tűzijáték, re

Érdekes

mult apatintelep ben érdekes sír mával eddig vel kelet-nyugati írá ségben, s a má nagyon érdekes leletektől eltérő apatini polg. írk avar eredetűe és rendszerese ása

Állator

ügyminiszter ser beburkolása miat palánkai járáso

Latinovits

Az építő ált megindított járultak :

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ERVENYES 1902. ÉVI MAJUS HO 1-ÉTŐL.

Budapest—Zimony—Belgrád.

Oda

Pályázati hirdetmény.

Bács községben lemondás folytán üresedésbe jött és 800 korona évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy kellően felszerelt és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyo évi június hó 14-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek. Német és szerb nyelvbeni jártasság előnyül szolgál.

Hódsághon, 1902. évi május hó 25-én.

Szemző Károly,
főszolgabíró

3-2

4000. szám. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Ada község külterületén, a szállásokon betöltendő községi szülésznoi állásra pályázatot nyitok, s felhívom azokat, kik ezen 200 (kettőszáz) korona fizetéssel és a megállapított látogatási díjak élvezésével egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb **folyo évi június hó 20-ig** nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Zentán, 1902. évi május hó 18-án.

Dr. Mikosevits Kanut,
főszolgabíró.

2-2

402. szám. kig. 1902.

Árlejtési hirdetmény.

Wekerlefalva községben felépítendő **községi jegyzői lak és melléképületeinek** építési munkálatainak biztosítása céljából **folyo évi június hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor** Wekerlefalva községhezánál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Az előirányzott összeg 8929 korona 34 fillér, mely összegnek 10%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés előtt bántpenzül teendő.

A részletes árlejtési feltételek, egy a szabályszerűen felülvizsgált és jóváhagyott építkezési terv s költségvetés alulirt községi eljárárságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Wekerlefalván, 1902. évi május hó 24-én.

3-3

Az eljárárság.

795. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött egy községi gyalogrendőri állásra pályázatot nyitunk. Felhívom ezen állást elnyerni szándékozókat, hogy sajátkezűleg írt és szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyo évi június 15-éig** az alulirt eljárársághoz nyujtsák be.

Az állás javadalma évi 600 korona készpénzfizetés, amelyből a szabályszerűen előirt egyenrúbatatot a rendőrköteles beszerezni.

Mélykuton, 1902. évi május hó 28-án.

Lajthay Benjámin, **Balog László,**
jegyző. bíró.

765. szám. kig. 1902.

Árverési hirdetmény.

Prigl.-Szt.-Iván község határában — a Junakovics-féle közbirtokossági erdőterület kivételével — gyakorolható vadászati jog **folyo évi június hó 8-án délután 2 órakor** az itteni községhezánál tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek hat egymásután következő évre, vagyis ez évi augusztus hó 1-től 1908. évi július hó 31-ig bérebe adják.

Kiküldési ár 200 korona.

Az árverési feltételek a község tanácstermében kifüggesztvők és a hivatalos órák alatt betekintheők.

Prigl.-Szt.-Iván, 1902. évi május hó 26-án.
Rauschenberger, **Széhn János,**
jegyző. 2-2 bíró.

4632/1902.

Pályázat.

Az ókeéri községi állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazon okleveles állatorvosokat, kik ezen évi 1000 korona fizetés, 40 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatási díjjal összekötött állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzám **folyo évi június hó 25-ig** nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ujvidék, 1902. évi május hó 30-án.
Mezey Imre,
főszolgabíró.

3-1

1599. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

O-Morovica községben leköszönés folytán megüresedett gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot hirdetek. Ezen állás javadalma évi 600 korona, havi utólagos részletekben és szolgálati felszerelés.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy hadkötelezettségüket és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alulirt eljárárságnál **június hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogjuk.

Kelt O-Morovicán, 1902. évi május hó 29-én.

Az eljárárság.

NAGY NEP. JÁNOS

szobrász, aranyozó és oltárépítő.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI OLTÁRÉPÍTÉSZETI SZOBRASZATI ÉS ARANYOZÓ MŰINTÉZET.

Ő Nagyméltósága a kálcsai érsek, főmagassága dr. Samassa József egri érsek, valamint dr. Seblaud Lőrinc nagyváradi bíboros püspök ur ő Eminenciája és cserneki és tarkeői Desseffy Sándor esanádi püspök ur ő Kegyelmeisége által többszöri megrendelésekkel kitüntetve; így a legközelebbi időben a nagyméltósága esanádi püspök ur a lelci utjemplom berendezésével megbízott.

Munkáinak szakismerettel való kivétel Zenta, Csorvás, Szilás, Jászladány, Szolnok, Kun-Félegyháza, Kálcsa, Torontó, Almás, Békés-Szent-András, Kun-Szt Márton, Nagy-Kikinda, M-Pécska, Csanád-Falva, Vánosgyörk és több helyekről nyert bizonyítványaim igazolják.

A nagyméltósága kálcsai érsek ur ő Eminenciája a csegödi és zenta-tornyosi utjemplomok berendezésével kitüntetett.

Készítek új oltárokat, szószekeket, szent sírokat, keresztút-képeket domborműben.

Kültségvetések és tervrajzokát bérmentve küldöm, odautazás esetén saját költségemen utalom bárhol.

Jézus és Mária Szive szobrai és páduai szent Antal szobrai

különböző nagyságban fából faragva, polichromirozva:					
centiméter	100	119	120	130	140
korona	96.—	110.—	140.—	170.—	174.—
					194.—
centiméter	100	120	140	150	
korona	72.—	110.—	126.—	140.—	

Lelkiismeretes jó kiszolgálásról az intézet jó hírneve szavatol.

Nagy Nep. János,
TEMESVÁR, Józsefváros, Bega-balsor 21.

2574. szám. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebeleztetett Bezdán nagyközségének üresedésbe jött és évi 1200 korona fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulirtotthoz **folyo évi június hó 10-éig** nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogjuk.

Zombor, 1902. évi május hó 15-én.

Müller,
tb. főszolgabíró.

3-3

6374. szám.

tk. 1902.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Gákova község** közlegelőjének fölosztása következtében készült átalakítási tervet hitelsítésére határpapul az 1902-ik év július hónap 5-ik (ötödik) és következő napjainak mindenkor reggeli 8 (nyolc) óráját a Bács-Bodrogh megyei Gákova községhezához kitézte.

Erről az összes érdekeltnek oly felhívással értesítettnek:

hogy a hitelsítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervet ellen nemetalaní észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő:

mert a betétek végleges átalakítása után a téves átvezetésekből eredhető kifogásokat a jóhiszemű harmadik irányában többé nem érvényesíthetik.

Továbbá felszólítottak:

a) mindazok, akik az átalakítás tárgyát tevő ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz, avagy pedig a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik alapján a telekkönyvi bekebelezési iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg;

ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átíratásra alkalmas adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átíratás telekkönyvi tulajdonos az átíratás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben jogait az uton nem érvényesíthetik és illetékelengedési kedvezménytől is elesnek és

b) azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg; mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Zombor, 1902. évi május hó 31-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Radány Péter,
kir. tszéki bíró.

3-1

Páris 1900.
„Grand Prix.”
Legmagasabb kitüntetés.

Ingyenes tanfolyam mőhímzés és áttört munkákban.
ZOMBOR, Párisi-utca 175. Falcione-féle ház. 4-3

Singer varrógépek
Singer varrógépek
Singer varrógépek
Singer varrógépek
Singer varrógépek

mintaszerűek a szerkezet és kivitelben.
nélkülözhetetlenek a háztartásban és iparban.
a legelterjedtebbek a gyári üzemekben.
utólérhetetlenek szolgálati képesség és tartósságban.
kiválóan alkalmasak a divatos mőhímzésben.

Ingyenes tanfolyamok minden bázi varrási munkákban, valamint a divatos mőhímzésben.
Hímzőeszköz-raktár nagy színválasztékban. A családi használatra való egyes varrógépekhez elektromotorok.

Singer Co. varrógép részv. társ. Szegeden. Feketesas-utca 17. szám.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatásból.

Egész évi Fél évi Negyed

A lap...
küldemény...
nek, any...
nosza

Egyes szá

Dem

☉ Egy i...
teletére buzd...
iskolák munk...
a nagy ur és...
nek a keze v...
becsüli. Nem e...
uri munka esa...
pedig csak ve

Pedig :...
meg, ha annu...
egyformán elv...
benne az önzé...
eltűr. A dem...
előttünk, me...
még ha kérge...
munka tisztel...
az a haszon...
származik; de...
a munkának, s

Hát hisze...
let, a mely a...
kenység minde...
lását akadályo...
mely miatt n...
rőftöt vagy dik...
gattuk. De ez...
jelenség, mint...
a kezébe, az a...
nem akar.

A munka...
ki felülről néz...
volt a munkáb...
nem dicsőségt...
pedig nálunk...
maga a polgári...
a mely tisztele...
használja, de...
zetet alkot.

A „B

VÉDELEM

Nagy rész...
ipar terén bőve...
gítésére és rezis...
a szabó, cipész, a...
valamint a gyár...
mellett vagy pe...
részét összezufo...
napnak legnagyobb...
testalkat ilyen...
ellenállni és elő...
között az ipari...
foglalkozó ember...
momentumot ké...
hogy a gyári és...
higiéniai törvény...
végrehajtassanak...
ségeknek a legj...
teremtésére.

A tödővész...
a kötelező orvosi...
minden egyes...
bejelenteni köte...
annak elterjedts...
kell fertőtleníte...
lakását változtat

ALKALOMSZER